

Scouternas Arkiv och Museum

Det här är knepiga frågor, som det nog krävs en hel del forskning för att få besvarade. Och mig veterligen har ingen sådan forskning gjorts än så länge. Grundmaterialet torde finnas i förbundens, möjligen även Scoutrådets samlingar av stadgar och bestämmelser av olika slag. Sådant material hittar man i första hand på Riksarkivet såvitt avser Sveriges Flickors Scoutförbund, Svenska Scoutförbundet och Svenska Scoutrådet samt i Sveriges Scoutförbunds arkiv, som för närvarande finns på Stockholms Scoutdistrikts kansli. Själv har jag bara en del sådant material i mina privata samlingar i hemmet. Och de räcker inte så långt i detta fall. Men något kan jag kanske i alla fall berätta.

1. Den klassiska scouthatten (BP-hatten) när slutade den att vara en officiell del av scoutdräkten och varför slutade den vara det?

I 1944 års upplaga av Sveriges Scoutförbunds stadgar redovisas hatten reservationslöst som huvudbonad (jämte den s.k. lägermössan) för alla utom vargungarna. Tio år senare har en uppluckring ägt rum. Nu är lägermössan förstahandsalternativet, men hatten anges vid sidan härav som "tillåtet plagg". Något uttalat motiv anges inte men är nog inte så svårt att gissa sig till i alla fall. Efter den urusla press som svensk scouting fick i samband med Åvalägret 1950 inledde förbundet en modernisering, som på flera punkter innebar en uppgörelse med gamla traditioner, som dåmera bedömdes av tveksamt värde. Jag tvivlar inte ett ögonblick på att "hatten" var en sådan gammal relik, som i viss mån ansågs dra löje över verksamheten och som man därför gärna ville göra sig av med. Dock torde de konservativa krafterna ha varit så starka ännu vid denna tid (och var det nog även under många år därefter) att man bedömde det klokt att gå varsamt fram och inte totalförbjuda hatten. Därav alltså införandet av begreppet "tillåtna plagg" vid sidan av de föreskrivna grundplaggen.

2. Jag har fått berättat för mig, och blivit förvisad, en grönare scouthatt som liknade den klassiska, men som sades bara få användas efter genomgången Gilwellutbildning. Har det funnits en officiell sådan, och i så fall under vilken period? Mannen vars hatt jag fick förevisad fick sitt kursbevis från Gilwellutbildningen 1945.

Nja, det här vet jag ingenting säkert om. I 1954 års upplaga av Sveriges Scoutförbunds dräktbestämmelser sägs dock inledningsvis att "dräkten skall vara utförd enligt av SSR fastställd modell och i färger fastställda av SSR på förslag av resp. förbund". Helt klart är alltså att de enskilda förbunden markerade sin särart, bl.a. genom färgen på den egna dräkten. Se t.ex. KFUM, som på ett mycket tidigt stadium fick ensamrätt på den grå färgen (se Instruktionsboken 1914 s. 32). Vilket förbund som valde den gröna färgen vet jag inte, men jag har ett bestämt minne av att jag under årens lopp påträffat svenska scouter i grön dräkt.

3. Under 1980 och 1990-talen fanns även en mörkblå basker som användes som en del av scoutdräkten. När slutade den användas, och vilka var skälen till det?

Den mörkblå baskern hittar jag första gången i 1962 års dräktbestämmelser för Svenska Scoutförbundet, där den anges som ett med båtmössan jämställt alternativ för seniorscouter och ledare, både pojk- och flick-, dock med undantag för jungmansscouterna (manliga sjöseniorscouter). Hur länge baskern sedan fanns kvar vet jag inte. Kanske försvann den slutligen i samband med den allmänna moderniseringen av scoutdräkten, som gjordes i början av 2000-talet?